Registratienummer
26.0057532

Commissie Bestuur, Middelen & Waterketen
30 september 2026

Datum behandeling D&H
18 augustus 2026

Commissie Water & Infrastructuur

Portefeuillehouder
R.P.G. Bosma

Datum vergadering CHI
21 oktober 2026

Agendapunt

Onderwerp
Eerste wijziging van de Participatieverordening Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

Voorstel

1. In te stemmen met de beantwoording van de ingebrachte zienswijzen over het ontwerp van de 'Eerste wijziging van de Participatieverordening Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier';
2. De 'Eerste wijziging van de Participatieverordening Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier' vast te stellen.

Kern van de zaak

Aanleiding

Per 1 januari 2025 is de Participatieverordening Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (hierna: participatieverordening) in werking getreden. Aanleiding voor de vaststelling van deze verordening was de inwerkingtreding van de *Wet versterking participatie op decentraal niveau*[1]. Met deze wet ontstond de verplichting voor decentrale overheden om een participatieverordening vast te stellen, ter vervanging van de inspraakverordening. Op dit moment zijn er twee aanleidingen om de participatieverordening te wijzigen:

1. de noodzaak om het uitdaagrecht in de participatieverordening te implementeren;
2. de opgedane ervaringen met de toepassing van de participatieverordening sinds 2025.

Uitdaagrecht

Het uitdaagrecht houdt in dat inwoners en maatschappelijke organisaties het waterschap kunnen verzoeken om een publieke taak over te nemen wanneer zij van mening zijn dat zij deze taak beter, efficiënter of op een andere passende wijze kunnen uitvoeren. Hiermee wordt ruimte geboden voor maatschappelijke initiatieven en nieuwe vormen van samenwerking tussen het waterschap en de samenleving.

Ten tijde van de vaststelling van de participatieverordening werd nog uitgegaan van een facultatieve regeling van het uitdaagrecht voor waterschappen, zoals aanvankelijk voorzien in het wetsontwerp van de *Wet versterking participatie op decentraal niveau*. Tijdens de parlementaire behandeling is besloten dat ook waterschappen het uitdaagrecht moeten opnemen in de participatieverordening. Het overgangsrecht geeft decentrale overheden tot 1 januari 2027 de tijd om de participatieverordening (inclusief het uitdaagrecht) vast te stellen. Om die reden wordt uw bestuur nu een voorstel voorgelegd om het uitdaagrecht in de participatieverordening op te nemen.

[1] De Wet versterking participatie op decentraal niveau, gericht op provincies, gemeenten en waterschappen, heeft geleid tot een wijziging van regels in de Provinciewet, Gemeentewet en de Waterschapswet.

Overige aanpassingen
Sinds de inwerkingtreding van de participatieverordening is ervaring opgedaan met de toepassing daarvan. Deze ervaring heeft geleid tot het inzicht dat bepaalde artikelen verduidelijking of aanpassing behoeven, met name waar de reikwijdte te ruim bleek of waar formuleringen aanleiding geven tot interpretatieverschillen. Het gaat hier grotendeels om tekstuele verbeteringen en verduidelijkingen die werkbaarheid en begrijpelijkheid van de verordening vergroten.

De belangrijkste aanpassingen zien vooral op de beperking van de reikwijdte van de verordening.

- *Participatie bij 'activiteiten' vervalt*.
  Voorgesteld wordt om de verplichting tot participatie voor 'activiteiten' te laten vervallen. Hierdoor vallen operationele werkzaamheden, onderhoud en andere uitvoerende activiteiten, niet langer binnen de reikwijdte van de participatieverordening. Dit sluit beter aan bij het doel en karakter van de verordening en voorkomt dat voor alle uitvoeringsactiviteiten een participatieparagraaf of participatieplan moet worden vastgesteld. Uiteraard blijven projecten, beleidstrajecten en (wijzigingen van) verordeningen en dergelijke wel binnen de reikwijdte van de verordening.
- *Geen participatie of inspraak op begroting en jaarstukken*.
  Voor deze documenten bestaat al een wettelijke regeling over terinzagelegging van deze stukken in de Waterschapswet.
- G*een participatie of inspraak bij voordrachten, benoemingen en ontslagbesluiten.*
  Deze onderwerpen lenen zich vanwege hun aard niet voor participatie.

Zienswijzen
Tijdens de terinzagelegging van het ontwerpbesluit tot wijziging van de participatieverordening zijn vier zienswijzen ingediend. Zoals uiteengezet in de Nota van beantwoording zienswijzen (26.0561692) geven deze zienswijzen geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerpbesluit. Het besluit tot wijziging van de participatieverordening ligt nu ter vaststelling voor.

Tenslotte
Met dit voorstel wordt de participatieverordening geactualiseerd en aangevuld conform de wettelijke verplichtingen. Hiermee ontstaat een werkbaar en toekomstbestendig kader voor participatie en het uitdaagrecht binnen HHNK.

Eerdere bestuursbesluiten
13/04/2022 CHI Participatieverordening Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

Kansen en risico's
Kansen:
- *Grotere betrokkenheid en invloed:* Inwoners en maatschappelijke organisaties krijgen directe zeggenschap over hun eigen leefomgeving en publieke diensten. Dit kan het waterbewustzijn en de betrokkenheid bij het waterschap vergroten.
- *Innovatie en maatwerk:* Lokale initiatieven kunnen leiden tot vernieuwende en beter passende oplossingen dan de reguliere uitvoeringspraktijk.
- *Samenleving:* Door inzet van kennis en kunde uit de samenleving ontstaan nieuwe samenwerkingen. Voorts kan het leiden tot versterking van de lokale gemeenschap.
- *Verduurzaming en beheer:* Het uitdaagrecht kan bijdragen aan duurzame vormen van beheer of onderhoud in de leefomgeving.
- *Efficiëntie:* In specifieke gevallen kan uitvoering door inwoners of maatschappelijke partijen leiden tot minder bureaucratie of lagere kosten.

Risico's indien u instemt met dit voorstel:
Het implementeren van het uitdaagrecht is een wettelijke verplichting op grond van artikel 79, derde lid, Waterschapswet. Per 1 januari 2027 moet HHNK hieraan voldoen. Dat neemt niet weg dat er risico's zijn verbonden aan toepassing van het uitdaagrecht.

Het afhandelen van verzoeken om toepassing van het uitdaagrecht en de begeleiding van initiatieven kunnen een aanzienlijke inzet van de organisatie vergen. Dit is afhankelijk van de aard en het aantal verzoeken. De beoordeling van een verzoek vraagt maatwerk en zorgvuldige afweging van belangen. Daarbij moeten onder andere de uitvoerbaarheid, veiligheid, continuïteit en kosten per initiatief worden beoordeeld.
Om deze redenen zijn in de verordening weigeringsgronden opgenomen, zodat het bestuursorgaan een evenwichtige beslissing kan nemen wanneer de nadelen zwaarder wegen dan de voordelen. Daarnaast blijven de regels uit onder meer het aanbestedingsrecht, subsidierecht, aansprakelijkheidsrecht en het gebied van staatssteun volledig van toepassing. Per initiatief moet daarom worden beoordeeld op welke wijze kan worden voldaan aan de relevante wet- en regelgeving.

Risico's indien u niet instemt met dit voorstel:
- HHNK voldoet niet tijdig aan de verplichting regels over het uitdaagrecht op te nemen in de participatieverordening.
- De onder 'Overige aanpassingen' benoemde verbeteringen en verduidelijkingen worden niet doorgevoerd, waardoor de reikwijdte van de verordening onveranderd blijft. Hierdoor zal HHNK een grotere inspanning moeten leveren ten aanzien van participatie, met name bij 'activiteiten', terwijl het de vraag is of dit praktisch haalbaar en zinvol is.

Financiële consequenties
De bedoeling van het uitdaagrecht is dat delen van de uitvoering van publieke taken van HHNK kunnen worden overgenomen door derden. Het gaat om taken die HHNK reeds uitvoert en waarvoor budgetten beschikbaar zijn. Het uitgangspunt is dat de financiering van initiatieven plaatsvindt binnen de bestaande budgetten. Indien de overgenomen taak een kostenbesparing oplevert, dan is het afhankelijk van het initiatief binnen welke categorie deze valt. Omdat het gaat over de uitvoering van de publieke taken is de verwachting dat de besparingen zich voornamelijk binnen de categorie 'taakuitvoering' zullen voordoen.

Personele consequenties
De behandeling van verzoeken met betrekking tot het uitdaagrecht en de begeleiding van initiatieven zal plaatsvinden binnen de bestaande formatie.

Participatieaspecten
Het ontwerpbesluit tot wijziging van de participatieverordening heeft vanaf 11 mei tot en met 22 juni 2026 gedurende zes weken ter inzage gelegen. Dit is aangekondigd in het Waterschapsblad. Gedurende die periode zijn vier zienswijzen ingebracht. Deze zijn in de Nota beantwoording zienswijzen (26.0561692) voorzien van een reactie. De zienswijzen hebben geen aanleiding gegeven tot aanpassing van het ontwerpbesluit. Wel worden de door indieners ingebrachte aandachtspunten betrokken bij de verdere implementatie van het uitdaagrecht.

Communicatieaspecten
Het wijzigingsbesluit wordt bekend gemaakt in het Waterschapsblad en wordt verwerkt in de geconsolideerde tekst van de verordening die beschikbaar is op overheid.nl.
Daarnaast wordt informatie over het uitdaagrecht opgenomen op de website van HHNK, inclusief een aanvraagformulier en contactinformatie voor initiatiefnemers die vragen hebben over het

uitdaagrecht. De indieners van een zienswijze worden persoonlijk geïnformeerd over de vaststelling van het besluit.

Overige consequenties en vervolg
Na bekendmaking van het wijzigingsbesluit treedt het per 1 januari 2027 in werking. HHNK zal een intern werkproces moeten inrichten voor het behandelen van verzoeken en de noodzakelijke begeleiding van gehonoreerde initiatieven.

Bijlagen
1. CHI-besluit ‘Eerste wijziging van de Participatieverordening Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier’ (26.0010395)
2. Nota beantwoording zienswijzen (26.0561692)

College van dijkgraaf en hoogheemraden,

De plv. secretaris, de voorzitter

E.J.M. Plasmeijer ir. R.P.G. Bosma